

Recht en hoogte uitkering – informatie voor gemeenten

In deze publicatie treft u nadere informatie over

- Vaststellen recht op uitkering
- Vaststellen hoogte uitkering
- Individuele inkomensvoet
- Individuele studietoelage
- Zoektijd jongeren tot 27 jaar

Vaststellen recht op uitkering

De Participatiewet verstaat onder het begrip *middelen*: inkomen en vermogen waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken. Iedereen is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor zijn levensonderhoud. Iemand krijgt pas bijstand op het moment dat hij zelf onvoldoende middelen heeft om in zijn levensonderhoud te voorzien.

Tot de middelen wordt gerekend:

- vermogen en inkomen waarover iemand beschikt;
- middelen waarover iemand *redelijkerwijs* kan beschikken.

Onder inkomen verstaat de Participatiewet onder andere:

- inkomsten uit, of in verband met arbeid;
- doorbetaald loon bij ziekte;
- inkomsten uit vermogen;
- sociale zekerheidsuitkeringen;
- alimentatie;
- voorlopige aanslag en teruggave van belasting;
- inkomsten uit verhuur en onderhuur;
- inkomsten van kostgangers.

Het inkomen heeft altijd betrekking op de periode waarover de cliënt bijstand aanvraagt.

Onder vermogen verstaat de Participatiewet de waarde van bezittingen, minus de aanwezige schulden. Bezittingen zijn zowel geld als goederen, die een bepaalde waarde in het economisch verkeer vertegenwoordigen.

Geen middelen in de zin van de Participatiewet

In artikel 31, lid 2, Participatiewet zijn inkomsten opgenomen die niet tot de middelen horen. Het betreft onder meer vrijlating voor inkomsten uit arbeid.

Uitzondering MKOB van de middelentoets WWB

De Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming ouderen (MKOB) is per 1 januari 2015 uitgezonderd van de middelentoets WWB. De MKOB is vervangen door een nieuwe regeling inkomensondersteuning voor AOW-gerechtigden. Ook deze inkomensondersteuning is uitgezonderd van de middelentoets.

Vaststellen hoogte uitkering

Basisnormen

De Participatiewet kent een aantal basisnormen die in hoogte afhankelijk zijn van leeftijd en woonsituatie:

- jongerennormen (Artikel 20 Participatiewet);
- normen 21 - pensioengerechtigde leeftijd (Artikel 21 Participatiewet);
- normen pensioengerechtigden (Artikel 22 Participatiewet);
- kostendelersnorm (art. 22a Participatiewet);
- normen in inrichting (Artikel 23 Participatiewet).

Per leeftijdsgroep is bij artikel 20, 21 en 22 een onderscheid naar gezinssamenstelling:

- een alleenstaande;
- een alleenstaande ouder;
- gehuwden.

De norm voor alleenstaande ouders is sinds 1 januari 2015 gewijzigd. Dit betekent dat alleenstaande ouders vanaf die datum een bijstandsuitkering ontvangen die in hoogte gelijk is als de bijstandsuitkering voor een alleenstaande. Dit geldt voor alleenstaande ouders die op of na 1 januari 2015 aanspraak maken op een bijstandsuitkering.

Verhoging van de basisnorm

Verhoging in de vorm van toeslagen is vanaf 1 januari 2015, door invoering van de kostendelersnorm, niet meer mogelijk.

Kostendelersnorm

In de bijstand is de 'kostendelersnorm' ingevoerd, waarbij de uitkering lager wordt naarmate meer personen hoofdverblijf hebben in dezelfde woning. Er wordt hierbij gekeken naar het aantal personen dat in dezelfde woning woont. Het inkomen van een meerderjarig kind of medebewoner wordt niet verrekend met de uitkering van andere leden van het huishouden, mits de betrokkene geen gezamenlijke huishouding voert.

Tabel: normbedragen volgens kostendelersnorm:

Aantal volwassenen in een huishouden	Individuele norm	
	Normhoogte per persoon (in percentage van het minimumloon)	Netto bedrag per persoon*
Eénpersoonshuishouden	70%	€ 960,83
Tweepersoonshuishouden	50%	€ 686,31
Driepersoonshuishouden	43 1/3%	€ 594,80
Vierpersoonshuishouden	40%	€ 549,05
Vijfpersoonshuishouden	38%	€ 521,60
Algemeen	Totale bijstandsnorm gedeeld door aantal leden huishouden	Normhoogte vermenigvuldigd met normbedrag

**) Bedrag gebaseerd op bijstandsnorm voor personen tussen 21 jaar en AOW-gerechtigde leeftijd geldend op 1 januari 2015*

De kostendelersnorm kent enkele uitzonderingen, namelijk studenten, commerciële relaties en personen tot 21 jaar. Met betrekking tot de laatste groep geldt dat jongeren tot 21 jaar (18, 19 en 20) niet mee tellen voor het vaststellen van de kostendelersnorm van medebewoners en de jongeren kunnen zelf, indien ze een uitkering hebben, niet onder de kostendelersnorm komen te vallen.

De kostendelersnorm geldt per 1 januari voor nieuwe bijstandsgerechtigden. Voor bestaande bijstandsgerechtigden geldt de kostendelersnorm per 1 juli 2015.

Naar schatting zal 10% van de huishoudens met een bijstandsuitkering met de kostendelersnorm te maken krijgen.

Individuele inkomenstoelage

De langdurigheidstoelage is per 1 januari 2015 gewijzigd in een individuele inkomenstoelage en heeft hiermee een individueel karakter gekregen. De gemeente kan op verzoek een individuele inkomenstoelage toekennen aan een persoon van 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd indien deze:

- langdurig een laag inkomen heeft;
- geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 WWB/Participatiewet en;
- gelet op zijn omstandigheden geen zicht heeft op inkomensverbetering.

De beoordeling door het college of er al dan niet sprake is van 'zicht op inkomensverbetering' zal aan de hand van de individuele omstandigheden moeten plaatsvinden en is dus 'maatwerk'. Het college zal in ieder geval de individuele omstandigheden zoals genoemd in artikel 36 lid 2 Participatiewet moeten betrekken bij de beoordeling van het recht op een individuele inkomenstoelage. Het betreft:

- De krachten en bekwaamheden van de persoon en;
- De inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.

Individuele studietoelage

De individuele studietoelage is voor jongeren met een arbeidshandicap. De gemeente ondersteunt hen bij het volgen van een opleiding. De gemeente toetst of betrokkene:

- 18 jaar of ouder is;
- recht heeft op Studiefinanciering of een Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten;
- geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 WWB/Participatiewet;
- niet in staat is om het wettelijk minimumloon te verdienen, maar wel mogelijkheden heeft tot arbeidsparticipatie.

De gemeente maakt een verordening waarin de hoogte en de frequentie van de betaling van de studietoelage zijn vastgelegd. Daarnaast dient de gemeente de arbeidscapaciteit vast te stellen.

Zoektijd jongeren tot 27 jaar

Vier weken zoektijd

Jongeren tot 27 jaar hebben een zoektijd van 4 weken. De verplichte zoektijd is met de Participatiewet niet uitgebreid naar andere groepen. Gemeenten kunnen mensen vanaf 27 jaar wel een zoektijd opleggen, maar –anders dan voor jongeren tot 27 jaar- moet de gemeente tijdens de zoektijd ingediende aanvragen van mensen vanaf 27 jaar wel direct in behandeling nemen. Jongeren tot 27 jaar kunnen hun aanvraag pas na de zoektijd indienen en de gemeente kan die dan ook pas na de zoektijd in behandeling nemen.